

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์ถึงทฤษฎี มูลเหตุของการมีวุฒิสภา วิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาของต่างประเทศและของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดจากวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้ว ผู้เขียนจึงได้มีบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาไทย ดังนี้

6.1 บทสรุป

ประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีรัฐสภาเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นหนึ่งในสามอำนาจอธิปไตยอันเป็นของประชาชน โดยในประเทศที่ใช้รูปแบบรัฐสภาแบบสองสภานั้น หากพิจารณาในส่วนของมูลเหตุของการมีสภาที่สองหรือวุฒิสภาแล้ว จะพบว่าวุฒิสภานั้นมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน และแต่ละประเทศต่างก็อาศัยมูลเหตุของการกำหนดให้มีวุฒิสภาที่แตกต่างกันออกไปตามความจำเป็นของประเทศตน เริ่มตั้งแต่การกำหนดให้มีสภานางของประเทศอังกฤษเนื่องมาจากวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในการประชุมกันของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในอดีต ส่วนในรัฐรวม เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศเยอรมนี ต่างก็มีความจำเป็นในการมีสภาที่สองเนื่องจากลักษณะของการก่อกำเนิดรัฐ เนื่องจากการรวมตัวกันของรัฐต่างๆ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้มีสภาที่สองเพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละรัฐ อย่างไรก็ตาม หลังจากแนวคิดของการมีสภาที่สองได้แพร่ขยายไปในประเทศต่างๆ เห็นได้ว่าบางประเทศ โดยเฉพาะในประเทศซึ่งเป็นรัฐเดี่ยวที่แม้มิได้มีความจำเป็นในการมีสภาที่สองดังเช่นในประเทศอังกฤษหรือในรัฐรวม ต่างก็ได้นำระบบสองสภาไปใช้โดยอาศัยวัตถุประสงค์ทางกลไกที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นกรองการทำหน้าที่ด้านนิติ

บัญญัติของสภาผู้แทนราษฎร หรือการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหาร นอกจากนั้น ในบางประเทศวุฒิสภายังมีอำนาจหน้าที่ด้านอื่นๆ ด้วย เช่น การแต่งตั้งหรือให้ความเห็นชอบในเรื่องต่างๆ และการมีส่วนร่วมในกระบวนการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการระดับสูงด้วย โดยหากพิจารณาถึงฐานที่มาของวุฒิสภาในประเทศต่างๆ แล้ว แต่ละประเทศต่างก็กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาอาศัยวิธีการได้มาที่แตกต่างกันไป อันแสดงถึงฐานะของวุฒิสภาในแต่ละประเทศ ซึ่งนอกจากการแสดงถึงการเป็นตัวแทนชนชั้นสูงของสภาขุนนางในอังกฤษ และการเป็นตัวแทนของรัฐต่างๆ ในรัฐรวมแล้ว ในประเทศอื่นๆ วุฒิสภาก็อยู่ในฐานะตัวแทนของประชาชนตามแต่ละฐานที่มาที่แตกต่างกัน เช่น วุฒิสภาในฐานะตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศฝรั่งเศส วุฒิสภาในฐานะตัวแทนของผู้มีการศึกษาและกลุ่มวิชาชีพในประเทศไอร์แลนด์ และวุฒิสภาในฐานะตัวแทนของประชาชนในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จากการที่รัฐเดี่ยวบางรัฐไม่ได้มีความจำเป็นในการมีสภาที่สองดังเช่นรัฐรวมหรือความจำเป็นทางประวัติศาสตร์ดังเช่นประเทศอังกฤษ ทำให้ปัจจุบันรัฐเดี่ยวบางรัฐที่เคยใช้ระบบสองสภาหรือสภาคู่ได้เปลี่ยนมาใช้ระบบสภาเดียวเนื่องจากเล็งเห็นปัญหาบางประการของระบบสองสภาในประเทศของตน เช่น วิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่มีความชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตยหรือการสิ้นเปลืองงบประมาณ เป็นต้น

ในส่วนของประเทศไทยนั้น เห็นได้ว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับรัฐเดี่ยวหลายรัฐ กล่าวคือ ประเทศไทยมิได้มีความจำเป็นในการมีสภาที่สองดังเช่นประเทศอังกฤษหรือรัฐรวมต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งแต่เดิมประเทศไทยใช้ระบบสภาเดียว และได้เปลี่ยนมาใช้ระบบสองสภาเป็นครั้งแรกภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2489) โดยให้เหตุผลว่าเนื่องจากต้องการให้มีสภาที่สองเพื่อทำหน้าที่เป็นพิสัยให้กับสภาผู้แทนราษฎรที่อาจยังไม่มีประสบการณ์เพียงพอในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเหตุผลดังกล่าวได้ถูกใช้มาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม นอกจากเหตุผลในทางกฎหมายดังกล่าวแล้ว ในทางข้อเท็จจริงจะเห็นได้ว่า การมีสภาที่สองหรือวุฒิสภาของไทย โดยเฉพาะวุฒิสภาส่วนใหญ่ในอดีตที่อาศัยวิธีการได้มาโดยการแต่งตั้งนั้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากความต้องการแต่งตั้งวุฒิสมาชิกเข้ามาเพื่อเป็นฐานอำนาจให้แก่ผู้ก่อการรัฐประหารหรือรัฐบาลนั่นเอง อย่างไรก็ตาม จากความต้องการให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่ใน

การกลั่นกรองร่างกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากข้อครหาว่าเป็น "สภาตรายาง" ให้แก่ฝ่ายบริหาร ประกอบกับความต้องการพัฒนารูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) จึงได้เปลี่ยนแปลงวิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา โดยให้วุฒิสภาอาศัยวิธีการได้มาโดยการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาให้มีอำนาจในการแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและศาลและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการชั้นสูง ซึ่งถือเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่กำหนดให้วุฒิสภาได้มาโดยการเลือกตั้งโดยประชาชน และมีหน้าที่ในการตรวจสอบถอดถอนด้วย ซึ่งการจะใช้อำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกวุฒิสภาต้องมีความเป็นกลางและปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง อย่างไรก็ตาม จากผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองครั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) เห็นได้ว่ามีสมาชิกวุฒิสภาบางส่วนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักการเมืองที่สังกัดพรรคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ทางเพื่อนพ้อง หรือความสัมพันธ์ในฐานะญาติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการใช้อำนาจในการแต่งตั้งบุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและศาล ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อระบบตรวจสอบถ่วงดุลทางการเมือง ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าว เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ผู้ร่างจึงได้พยายามแก้ไขปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นรูปแบบผสมระหว่างการเลือกตั้งและสรรหาโดยองค์กรสรรหา เนื่องจากเห็นว่าหากกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาทั้งหมดนั้น แม้ว่าจะสามารถลดปัญหาการที่วุฒิสภาถูกครอบงำโดยพรรคการเมืองได้ แต่ย่อมขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง จึงมีการกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาอาศัยวิธีการได้มารูปแบบผสมระหว่างการเลือกตั้งจังหวัดละหนึ่งคนกับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา โดยในส่วนของอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภานั้น ยังคงอำนาจในการเป็นสภากลั่นกรองและสภาตรวจสอบ เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540)

จากการศึกษาวิเคราะห์ถึงอำนาจหน้าที่และวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยและของต่างประเทศแล้ว จะพบว่า แม้แต่แต่ละประเทศจะมีมูลเหตุของการกำหนดให้มี

สมาชิกวุฒิสภาและวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ตามหลักประชาธิปไตยแล้วแต่ละประเทศล้วนแต่มีแนวโน้มที่ต้องการพัฒนารูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น กล่าวคือ ให้มีที่มาที่มีความยึดโยงกับประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย เช่น ประเทศอังกฤษและประเทศไอร์แลนด์ ที่จำเป็นต้องกำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจน้อยเนื่องจากยังคงมีสมาชิกบางส่วนได้มาโดยการแต่งตั้ง อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศต่างก็มีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ให้มีความเชื่อมโยงกับประชาชนและสอดคล้องกับหลักการตามระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น โดยในส่วนของประเทศไอร์แลนด์นั้นยังได้มีการเสนอแนวคิดที่จะยกเลิกวุฒิสภาและเปลี่ยนมาใช้ระบบสภาเดียวด้วย ส่วนประเทศเยอรมนีก็มีผู้เสนอให้ใช้ระบบวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากแต่ละรัฐเช่นเดียวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น เห็นได้ว่าแนวโน้มของประเทศต่างๆดังกล่าวต่างจากประเทศไทยที่แม้จะเคยกำหนดให้ใช้รูปแบบวิธีการได้มาโดยการเลือกตั้งมาแล้ว แต่กลับมีการเปลี่ยนแปลงให้กลับมาใช้รูปแบบผสมระหว่างการเลือกตั้งและการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาดังเช่นในปัจจุบัน ซึ่งกลายเป็นปัญหาความชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตยที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง นอกจากนั้น การที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญต้องการแก้ปัญหาการที่วุฒิสภาเคยถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่ปลอดจากการเมือง จึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้ต่างไปจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) เห็นได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการได้มาโดยมิได้พิจารณาให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่แต่อย่างใด โดยหากพิจารณาในรายละเอียดของรูปแบบวิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แล้วจะพบว่ายังคงมีปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างวิธีการได้มากับอำนาจหน้าที่ และปัญหาในรายละเอียดขององค์ประกอบและกระบวนการได้มาในหลายประการ ได้แก่ ปัญหาความแตกแยกของสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากวิธีการได้มาที่แตกต่างกัน ปัญหาการกำหนดคุณสมบัติของวุฒิสภาที่ยังไม่มีความชัดเจน ปัญหาในส่วนของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้มาโดยการเลือกตั้งกรณีความไม่เหมาะสมของจำนวนประชากรต่อจำนวนวุฒิสภา ความไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการกำหนดให้มีวุฒิสภาของไทยและการอาศัยฐานเสียงของพรรคการเมือง นอกจากนั้น ในส่วนของสมาชิกวุฒิสภาที่ได้มาโดยการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา ยังคงมีปัญหาความไม่ชอบธรรมด้วยหลักการปกครองในระบอบ

ประชาธิปไตยโดยผู้แทนและการขาดหลักประกันความหลากหลาย เนื่องจากความไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมของเกณฑ์ในการสรรหาและการร้องคัดค้านการสรรหา รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างวิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาอันก่อให้เกิดความไม่ชอบธรรมในการใช้อำนาจบางประการของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาด้วย ซึ่งปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อกลไกการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศ และส่งผลให้ไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้วุฒิสภาเป็นสภาแห่งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความหลากหลายและปลอดจากการเมือง ซึ่งการไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงาน ภาพลักษณ์ของวุฒิสภา ระบบตรวจสอบถ่วงดุล และเสถียรภาพทางการเมืองได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาไทยในปัจจุบันนั้น หากพิจารณาในภาพรวมแล้วเห็นได้ว่ามีอำนาจในด้านนิติบัญญัติ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและศาล และอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ซึ่งอำนาจต่างๆ เหล่านี้มีได้แตกต่างจากอำนาจของวุฒิสภาในประเทศอื่นๆ มากนัก แต่ในส่วนของวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นั้น กลับเปลี่ยนแปลงให้อาศัยรูปแบบผสมระหว่างการเลือกตั้งและการสรรหาแทนรูปแบบการได้มาโดยการเลือกตั้งโดยประชาชนทั้งหมดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) ซึ่งแม้จะอ้างว่าการได้มาโดยการเลือกตั้งนั้นทำให้สมาชิกวุฒิสภาไม่ปลอดจากการเมืองจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการได้มาเป็นแบบผสมดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากหากผู้ร่างเห็นว่าปัญหาดังกล่าวมาจากการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นนั้นมีการซื้อเสียง การอาศัยฐานเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น หรือการส่งตัวแทนผู้มีความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงสมัครรับเลือกตั้ง ทำให้พรรคการเมืองเข้ามาบีบบังคับและแทรกแซงการทำงานของวุฒิสภาได้ การแก้ปัญหาดังกล่าวนั้น ควรแก้ไขโดยการกำหนดคุณสมบัติของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งให้มีความห่างไกลจากพรรคการเมือง ปรับปรุงรูปแบบกลไกการเลือกตั้ง

และ การตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการแก้ปัญหาโดยการหาจุดบกพร่องของกลไกและระบบการเลือกตั้ง แล้วทำการแก้ไขความบกพร่องของกลไกดังกล่าวย่อมจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืนยิ่งกว่าการแก้ปัญหาโดยการปฏิเธรบบการเลือกตั้งไปเสียเลย เนื่องจากเราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นกลไกของระบอบประชาธิปไตยที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการหรือเจตจำนงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริง หากผู้ร่างรัฐธรรมนูญมองว่าระบบการเลือกตั้งเป็นระบบที่ก่อให้เกิดปัญหาแล้ว ประเทศไทยย่อมไม่สามารถพัฒนาระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้ประสบความสำเร็จได้ เสมือนเป็นการตัดกระบวนการพัฒนาการตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการปิดโอกาสของประชาชนในการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิของตนด้วย

จากที่ได้กล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพิจารณาเพื่อกำหนดวิธีการได้มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา กล่าวคือ โดยหลักแล้วย่อมต้องพิจารณาเสียก่อนว่าประเทศไทยนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ระบบรัฐสภาแบบสภาเดียวหรือสองสภา แล้วจึงพิจารณาต่อไปว่าหากจำเป็นต้องมีสภาที่สองหรือวุฒิสภาแล้ว ต้องการให้วุฒิสภามีอำนาจหน้าที่อย่างไรบ้าง แล้วจึงกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้มีความสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

โดยจากการพิจารณาแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่าประเทศไทยยังคงมีความจำเป็นต้องใช้ระบบรัฐสภาแบบสองสภา เนื่องจากยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องมีสภาที่สองหรือวุฒิสภาเพื่อทำหน้าที่กลั่นกรองงานด้านนิติบัญญัติและตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูงในฐานะผู้แทนของปวงชนตามระบอบประชาธิปไตย โดยยังคงมีหน้าที่หลักในการกลั่นกรองงานด้านกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้กระบวนการร่างกฎหมายเป็นไปโดยเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน นอกจากนั้น ยังมีความจำเป็นให้มีวุฒิสภาเพื่อทำหน้าที่ในการเลือกหรือแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระและศาลเพื่อให้ได้บุคคลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเหมาะสมอย่างแท้จริงในการเข้าดำรงตำแหน่งที่สำคัญดังกล่าว และยังคงมีอำนาจในการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงเพื่อให้กลไกการตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของวิธีการได้มา เห็นได้ว่าการกำหนดวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้นย่อมต้องกำหนดให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ดังกล่าวและสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยผู้แทนด้วย ดังนั้น วุฒิสภาซึ่งอยู่ในฐานะผู้แทนของปวงชนที่เข้ามาใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนจึงย่อมต้องอาศัยวิธีการได้มาซึ่งมีความยึดโยงกับประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย นั่นคือการได้มาโดยการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นวิธีการที่สามารถสะท้อนถึงเจตจำนงของประชาชนได้ดีที่สุด ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาได้มาโดยการเลือกตั้ง โดยใช้จังหวัดเป็นเขตการเลือกตั้งและคำนวณจำนวนสมาชิกวุฒิสภาตามสัดส่วนจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคของประชาชน ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) ทั้งนี้ เนื่องจากผู้เขียนเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงวิธีการได้มาเป็นการแต่งตั้งหรือการสรรหาโดยองค์กรสรรหานั้น ไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและสวนทางกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามระบอบประชาธิปไตย เช่นเดียวกับนานาอารยประเทศ

อย่างไรก็ตาม การกลับไปใช้รูปแบบการได้มาโดยการเลือกตั้งดังกล่าว อาจก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นกลางทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภาได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้น ผู้เขียนเห็นว่าเป็นปัญหาซึ่งไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นรูปแบบใดๆ ก็ย่อมจะเกิดการแทรกแซงจากพรรคการเมืองได้เสมอ เนื่องจากสภาพสังคมวิทยาการเมืองของไทยนั้นยังคงอาศัยระบบอุปถัมภ์ การเล่นพรรคพ้อง และนักการเมืองและประชาชนบางกลุ่มยังคงขาดความเข้าใจในคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยยังคงเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวมหรือประเทศชาติ ดังนั้น เมื่อปัญหาการแทรกแซงดังกล่าวเกิดจากปัญหาด้านจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรมของนักการเมืองและประชาชนแล้ว จึงเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล มิใช่ปัญหาที่เกิดจากตัวระบบวิธีการได้มา ดังนั้น ความพยายามแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการได้มาจึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ทั้งยังกลายเป็นการก่อปัญหาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นอีกด้วย เนื่องจากต้นตอของปัญหาเกิดจากตัวบุคคลมิใช่ระบบ ดังเห็นได้ว่าประเทศไทยได้เคยเปลี่ยนแปลงและใช้รูปแบบวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามาแล้วหลายรูปแบบ แต่กลับก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา

โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่พยายามแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการได้มาเป็นรูปแบบผสม ซึ่งส่งผลให้นอกจากไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแทรกแซงจากพรรคการเมืองได้แล้ว ยังก่อให้เกิดปัญหาความไม่ชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตยเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น จากที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรคงไว้ซึ่งวิธีการได้มาโดยการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปฏิรูตรบบการเลือกตั้งย่อมมิใช่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด และเป็นการไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชน และส่งผลให้ประชาชนไม่ได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของหลักการเลือกตั้งเพื่อแสดงถึงความต้องการของตน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาการตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการแก้ปัญหาที่แท้จริงแล้ว ต้องแก้ที่ตัวบุคคลซึ่งเป็นต้นตอของปัญหาทั้งหมด โดยการให้การศึกษา ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมของพลเมืองและนักการเมือง รวมถึงจิตสำนึกถึงคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนและนักการเมืองทุกระดับ ซึ่งแม้จะใช้เวลานานในการตกผลึกทางความคิดของประชาชนและนักการเมือง แต่ย่อมเป็นการแก้ปัญหาที่มั่นคงและยั่งยืนยิ่งกว่าวิธีอื่นๆ โดยแนวทางปฏิบัตินั้น ควรจัดให้มีการให้การศึกษาและเพิ่มหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง รวมถึงการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของพลเมืองและนักการเมือง กล่าวคือ คุณธรรมหมายถึง ภาวะความพร้อมในจิตใจที่จะตัดสินใจทำดีในทุกโอกาส ส่วนจริยธรรม หมายถึง คุณธรรมชุดหนึ่งๆที่จะทำให้คนประเภทหนึ่งๆเป็นคนดี เช่น จริยธรรมของพลเมือง จริยธรรมของนักการเมือง เป็นต้น¹ ดังนั้น หากสามารถให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมของการเป็นพลเมืองและนักการเมืองที่ดีได้แล้ว ย่อมส่งผลให้ประชาชนและนักการเมืองต่างรู้และเข้าใจหน้าที่ของตนเองและสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้ปัญหาการพยายามแทรกแซงวุฒิสภาของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองและปัญหาการซื้อเสียงขายเสียงในการเลือกตั้งลดลงหรือหมดไป และ

¹ กิรติ บุญเจือ. จริยธรรมกับประชาธิปไตย. มติชนรายวัน (28 กันยายน 2551).

ย่อมทำให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

